

El Soler

Vilada

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Antiga parròquia de Gardilans
Emplaçament A tocar de l'església de Santa Magdalena de Gardilans, sota de Casa Sant Pere.

Coordenades:

Latitud: 42.13781
Longitud: 1.95645
UTM Est (X): 413762
UTM Nord (Y): 4665604

Classificació

Número de fitxa 08299 - 45
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle X-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA: 3732
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08300A003000700000SE

Fitxes associades:

[Santa Magdalena de Gardilans](#)

Autoria de la fitxa Albert Rumbo Soler i Isaac Soca Torres / Martí Picas INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dg., 07/04/2002 - 02:00

Descripció

El Soler és un gran casalot pairal. La seva estructura no és molt comú al terme de Vilada, aquest fet possiblement ve donat per la seva antiguitat respecte de la resta de masies. El mas és compost per un sol edifici, de planta rectangular i que s'orienta de nord a sud. La seva teulada és a dues aigües, també orientades de nord a sud, però el vessant de llevant gairebé dobla l'amplada a la de ponent. La casa consta d'uns baixos més dues plantes superiors. Curiosament no té golfes, ja que la segona planta es troba directament sota de la teulada. La major part d'obertures són petites finestres amb les llindes de pedra, excepte a la façana sud. Aquesta façana compta amb dues grans arcades a la planta baixa, que són el resultat de la volta que s'introdueix alguns metres cap a l'interior. Damunt de les arcades dels baixos, s'hi obre una balconada amb la barana de fusta. Al segon pis, i a la mateixa façana, hi ha dos petits balcons. Si bé les arcades de la planta baixa demostren força antiguitat, la balconada i els balcons superiors semblen fruit d'unes modificacions. La masia actual segurament es deu a un nou bastiment que es va fer en època moderna damunt de l'estructura medieval. Com pot observar-se al voltant de la casa, la seva principal activitat al llarg dels segles ha estat l'agropecuària, encara que fa un parell de dècades es rehabilités com a casa de colònies. L'interior no presenta elements d'interès, sobretot després de la seva restauració. Davant de la casa, per la part sud, s'hi estén una àmplia era, adés empedrada amb grans lloses, adés enrajolada. Actualment, a l'era hi ha instal·lada una moderna estació meteorològica. A una desena de metres per la part nord de la casa, hom hi troba ja el cementiri de Santa Magdalena de Gardilans. Actualment sols es treballen algunes feixes d'hortalisses a uns metres de la casa.

Observacions:

Cal remarcar l'encert amb què s'efectuà la darrera restauració. Per altra banda, una esllavissada de terra a uns metres del cementiri, ha posat al descobert restes humanes i fragments ceràmics d'època medieval. Això fa pensar que anteriorment el cementiri ocupava una superfície més àmplia, potser reduïda després de la crisi baixmedieval. Seria interessant emprendre-hi una prospecció per tal de conèixer l'abast del conjunt, probablement el més interessant del municipi.

Història

El juliol de l'any 903, amb motiu de la consagració de l'església de Santa Magdalena de Gardilans, Egared que l'havia fet construir, va dotar el temple amb diverses extensions de terra i una casa. La casa es trobava a tocar de l'església: "afronta ipsa casa de primus latus in ipsa ecclesia". Gairebé no hi ha dubte que aquesta casa es tracta de l'actual casa del Soler. Segurament la casa actuà durant algun temps com a sagristia de l'església, fins que se'n va construir una de contigua, i, possiblement, també hi va residir algun prevere. Tanmateix, el 1227 ja trobem la casa esmentada pel seu nom. Aleshores hi residien Pere i el seu fill Bernat del Soler. Aquest darrer maridà amb Maria, filla d'Arnau d'Ardaricó, de la Pobla de Lillet. La proximitat amb l'església ha fet pensar a alguns autors que les lloses de l'era correspondrien a antigues sepultures medievals. Nosaltres dubtem d'això, però no seria endebades posar-ne algunes al descobert per tal de confirmar o desestimar aquesta hipòtesi. A partir del segle XIV les mencions del mas comencen a ser molt més freqüents a la documentació. Sabem que el 1359 el mas Soler ja comptava amb algunes masoveries, com la de la Plana, avui desapareguda, però que aleshores es trobava a la mateixa parròquia de Gardilans i segurament no molt lluny del Soler. Des d'aleshores els Soler apareixeran molt sovint als documents, sobretot en relació al monestir de la Portella, car estaven sota el seu domini directe. Durant els segles XVI a XVIII els trobem formant en múltiples enfrontaments i situacions violentes pel dret a empriuar a la parròquia, però també en actes d'altra índole: capítols matrimonials, compravendes, capbrevacions... Possiblement es tracta d'una de les cases de Vilada amb més continuïtat en la seva nissaga, ja que fins al

segle XIX va ser posseïda pels Soler. Durant el segle XIX es van succeir alguns canvis de propietat i es convertí en una masoveria, perdent el seu estatus de mas autònom. Les seves terres es van treballar fins als anys 1960. Cap a 1980 la casa s'habilità com a casa de colònies, essent una de les primeres granja-escola de Catalunya. Actualment la casa és ocupada residencialment.

Bibliografia

AADD (1994: 185).

BARAUT (1979: 52).

BERNADICH (1991: 194).

SOCA (1995: s. p.)

SOCA (en curs: s. p).

